

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1770

Vragen van het lid **Heijnen** (PvdA) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *een gebrek aan integriteitsplannen bij de overheid* (ingezonden 11 maart 2013).

Antwoord van minister **Plasterk** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 26 maart 2013).

Vraag 1

Kent u het bericht «veel overheden missen integriteitsplan»?¹

Antwoord 1

Ja, het bericht is mij bekend.

Vraag 2

Klopt de bevinding dat een op de drie overheden «geen of een zeer gebrekkig integriteitsbeleidsplan» heeft? Zo ja, deelt u de mening dat dit «zorgwekkend» is en wat gaat u concreet doen om hier verbetering in aan te brengen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector (BIOS) heeft 30 organisaties binnen de sectoren Rijk, Provincies en Waterschappen onderzocht betreffende hun integriteitsbeleidsplan. Het onderzoek toont aan dat ongeveer 10 organisaties geen of een zeer gebrekkig integriteitsbeleidsplan hebben. BIOS geeft aan dat deze respons niet genoeg is voor representatieve uitspraken over de gehele overheid, maar het toont wel de noodzaak voor continue aandacht voor integriteit en laat zien dat er nog veel verbeterd kan worden. De bevindingen lijken mij daarom een goede signalerende aanvulling op de resultaten van de Integriteitsmonitor 2012. Het toont des te meer aan dat organisaties en koepelorganisaties niet achterover kunnen leunen. Ik zal dit onderzoek daarom ook bij de betreffende koepelorganisaties onder de aandacht brengen. Te meer, omdat het rapport voorziet in een aantal aanbevelingen en suggesties waar organisaties zelf mee aan de slag kunnen indien nodig. Overigens wil het ontbreken van een schriftelijk vastgelegd integriteitsplan niet zeggen dat de betreffende organisatie niet integer is of helemaal niets aan integriteit doet. De onderzochte organisaties beschikken

¹ www.binnenlandsbestuur.nl, 8 maart 2013

bijvoorbeeld veelal wel over een gedragscode, maar een samenhangende (verankerende) visie op integriteit en een concreet actieplan, is nog niet overal in voldoende mate aanwezig.

Vraag 3

Hoe verhoudt het gestelde, dat veel overheden geen of geen adequaat integriteitsbeleidsplan hebben, zich tot de wettelijke voorschriften en bestuurlijke afspraken op dit gebied?

Antwoord 3

De Ambtenarenwet vereist dat «het bevoegd gezag van ambtenaren die door of vanwege het rijk, de provincies, de gemeenten of de waterschappen zijn aangesteld» een integriteitsbeleid voeren. In de Modelaanpak Basisnormen Integriteit (2006) wordt de wenselijkheid van het schriftelijk vastleggen van integriteitsbeleid aangegeven. Deze normen zijn in samenspraak met het Rijk, en de koepelorganisaties van Provincies, Waterschappen en Gemeenten opgesteld en worden ook door de sectoren op waarde geschat. Daarom is destijds ook met de genoemde sectoren overeengekomen dat alle betrokken overheidsorganisaties zullen beschikken over een integriteitsbeleid dat ten minste voldoet aan deze basisnormen, waaronder dus ook een schriftelijk vastgelegd integriteitsbeleid. Dit is ook vastgelegd in de Bestuursafspraken 2007/2008 met de sectoren Rijk, Provincies en Gemeenten.

Vraag 4

Deelt u de mening dat integriteitsbeleid zeker bij overheden niet vrijblijvend dient te zijn? Zo ja, hoe verhoudt zich dat tot de in het bericht genoemde bevindingen?

Antwoord 4

Zie het antwoord op vraag 5.

Vraag 5

Deelt u de mening dat u als «als systeemverantwoordelijke (...) overheidsorganisaties die tekort schieten (moet) aansporen, stimuleren»? Zo ja, hoe gaat u dat concreet doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

In mijn rol van systeemverantwoordelijke stel ik kaders vast die organisaties aanmoedigen om te (blijven) werken aan integriteit. Deze zijn onder meer neergelegd in de Ambtenarenwet. Van vrijblijvendheid is derhalve geen sprake. Echter, de wijze waarop organisaties aan deze kaders invulling geven en ook de wijze waarop zij dat vastleggen, wil ik niet voorschrijven. Dit behoort primair tot de verantwoordelijkheid van de betreffende organisaties zelf. Zij kunnen het beste inschatten wat gegeven de lokale situatie wel of niet werkt. Het proces waarin men gezamenlijk komt tot een integriteitsbeleid is bovendien een belangrijke stap in het bewustwordingstraject. Ik wil dat proces dus niet overnemen, maar organisaties waar mogelijk wel bijstaan met advies en best practices. Daartoe strekken onder meer de gezamenlijk overeengekomen basisnormen en de door BIOS opgestelde handreiking «Integriteitsbeleidsplan». De democratisch gelegitimeerde organen hebben tot taak op dit alles toe te zien. Zo is in de Ambtenarenwet vastgelegd dat het bevoegd gezag jaarlijks verantwoording aflegt over het gevoerde integriteitsbeleid en de naleving van de gedragscode. Dit neemt overigens niet weg dat naar mijn mening een deugdelijk samenhangend integriteitsbeleidsplan hoort bij een professionele overheidsorganisatie. Daarom zal ik, zoals gezegd, de bevindingen van dit rapport onder de aandacht van de koepelorganisaties brengen.

Vraag 6

Kunt u het in het bericht genoemde onderzoek van BIOS voorzien van uw reactie aan de Kamer doen toekomen?

Antwoord 6

In de bijlage² doe ik u het onderzoek van BIOS toekomen. Voor mijn reactie verwijs ik naar de voorgaande antwoorden.

² Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer